A. D. 1914. Nrus II.

CURRENDA

L. 608.

W sprawie niesienia pomocy materyalnej dzieciom szkolnym

przez sprawianie im ubrania i dostarczanie ciepłej strawy zwłaszcza w porze zimowej, rozesłała c. k. Rada szkolna krajowa Okólnik do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych w naszym kraju. Spodziewamy się, że Duchowieństwo Naszej Dyecezyi nie odmówi swego udziału w tej sprawie, o ile przez c. k. Rady szkolne okręgowe będzie powołane i o ile w danej miejscowości tego rodzaju pomoc okaże się potrzebną.

C. K. RADA SZKOLNA KRAJOWA.

We Lwowie, dnia 22. stycznia 1914.

L. 813/III.

OKÓLNIK

do wszystkich c. k. Rad szkolnych okręgowych w kraju w sprawie zapewnienia należytej frekwencyi w szkołach ludowych przez dostarczanie ubogim uczniom odzieży, przyborów szkolnych i pożywienia.

Ubiegły rok zaznaczył się boleśnie w kraju naszym ciężkiemi klęskami, które wytworzyły w wielu okolicach stosunki ekonomiczne wprost opłakane.

Zachodzi poważna obawa, że smutne to położenie kraju odczuje dotkliwie nasza szkoła także pod względem frekwencyi, ponieważ ubodzy rodzice nie będą posyłali dzieci na naukę szkolną, nie mogąc ich zaopatrzyć w potrzebną odzież i obuwie, a nieraz i ochronić od głodu, zwłaszcza tam, gdzie dziecko ma do przebycia daleką drogę do szkoły.

Jeżeli się nadto zważy, że zastój w pracach sejmowych, przeszkadzając uchwaleniu budżetu krajowego, zatamował w dotkliwy sposób naturalny rozwój szkolnictwa ludowego, ponieważ wskutek braku funduszów trzeba było zaniechać wielu niezbędnych dla tego rozwoju czynności i zarządzeń, jak otwieranie nowych klas, przekształcanie szkół, stawianie budynków w miarę wzrastającej potrzeby i t. d., to niepodobna oprzeć się przekonaniu, że rok ów fatalny przyniesie znaczną a trwałą szkodę naszej oświacie ludowej.

Obowiązkiem władz szkolnych jest, ile tylko starczy możności, złemu zapobiedz, a przynajmniej zmniejszyć jego rozmiary. Obowiązek ten każe prze-

dewszyttkiem dołożyć starania, aby przynajmniej istniejące lubo niewystarczające — bo w swym przyroście wstrzymane — szkoły i klasy wraz z personalem nauczycielskim, który je obsługuje, spełnić mogły jaknajdokładniej swe zadanie a w szczególności, aby, o ile podobna w tych warunkach, wszystkie dzieci do tego obowiązane korzystały z nauki szkolnej.

Chcąc w tym celu usunąć przedewszystkiem przeszkodę, jaką stanowi brak odzieży, obuwia, oraz książek i materyałów szkolnych wstrzymujący ubogich rodziców od posyłania dzieci do szkoły, należy w roku bieżącym w jaknajszerszej mierze zastosować zbyt często zaniedbywany środek, który przepisuje instrukcya z dnia 14. lipca 1894. Nr. 63. Dz. ust. kr. do ustawy z 24. kwietnia 1894. Nr. 49. Dz. u. kr. w sprawie zarządu, nadzoru i kontroli nad miejscowymi funduszami szkolnymi.

Mimo wyraźnego postanowienia § 14. przytoczonej ustawy uczy doświadczenie, że pieniądze, nagromadzone nieraz w znacznej ilości z grzywien szkolnych, albo przez długi czas leżą bez użytku, albo nawet bywają niekiedy obracane na inne, z ich przeznaczeniem określonem ustawą wprost niezgodne cele.

Poleca się zatem c. k. Radom szkolnym okręgowym, aby bezzwłocznie, zbadawszy stan rzeczy w tym względzie, zarządziły jak najrychlej obdzielenie dzieci potrzebnem ubraniem, obuwiem i książkami i dopilnowały, aby ułatwiony w ten sposób obowiązek uczęszczania do szkoły był wszędzie ściśle spełniany.

Oprócz tego jednak inna, ważna przeszkoda może w wielu miejscach wpływać na obniżenie frekwencyi w szkołach ludowych, mianowicie brak żywności. Szczególnie w miejscowościach, w których do szkoły uczęszczać muszą dzieci ze znacznego oddalenia, nieraz z innej gminy, przez zaspy śnieżne wśród ostrej zimy, lub przez błota w słotnej porze, bywają narażone na przępędzenie większej części dnia zdala od domu bez posiłku.

Ponieważ przepisy ustaw nie wskazują w tej mierze bezpośrednio i wyraźnie środków zaradczych, a tylko ustawa o Radach szkolnych miejscowych daje pośrednio niejaką ku temu podstawę, przeto wypada w obecnej dobie, w której wyjątkowa bieda i wprost niebezpieczeństwo głodu zagląda mniej zamożnej ludności w oczy, obmyślać nadzwyczajne sposoby, aby tej ludności przynieść możliwą ulgę, ułatwić jej dopełnienie obowiązku posyłania dzieci do szkoły, a mniej chętnym odjąć pozór uchylania się od tej ważnej powinności.

Zwracając z naciskiem uwagę Rad szkolnych okręgowych na potrzebę takiej akcyi o wielkiem kulturalnem i społecznem znaczeniu, c. k. Rada szkolna krajowa zaleca następujący sposób postępowania.

Należy dołożyć najusilniejszego starania, aby przy szkołach, gdzie tylko tego zachodzi potrzeba, a warunki lokalne to umożliwiają, dzieci przybywające z większej odległości mogły w porze południowej otrzymać stosowne pożywienie, ile możności ciepłe, n. p. mleko lub herbatę z kawałkiem chleba i t. p.

Od stosunków miejscowych zależeć będzie, czy taki doraźny posiłek będzie rozdawany w samej szkole staraniem nauczyciela lub jego rodziny, na plebanii, we dworze, w domu organisty lub diaka, czy w domu jednego z mieszkańców

danej miejscowości sąsiadującego ze szkołą, czy sprawą zajmie się Rada szkolna miejscowa, czy Zarząd szkoły, Zwierzchność gminna, właściciel lub inny przedstawiciel obszaru dworskiego, miejscowy duszpasterz, czy może osobny w tym celu zawiązany komitet, złożony z różnych szkole przychylnych a do współdziałania w tej dobrej sprawie ochotnych czynników.

Co się tyczy funduszów, któreby na koszta zakupienia oraz przyrządzania względnie rozdawania tej żywności posłużyć miały, zależeć będzie również od danych warunków, skąd mają być zaczerpnięte i jaką drogą zebrane.

Najprostszym sposobem uzyskania ich wydawałoby się użycie na ten cel tak słuszny i ważny zasobów nieraz wcale obfitych, jakie każda gmina posiada w swym funduszu ubogich, utworzonym z kar pieniężnych nakładanych w postępowaniu administracyjnem i sądowem, który pozostaje pod zarządem względnie nadzorem Wydziału powiatowego. Wypadnie zatem zwrócić się do Wydziału powiatowego o wydanie stosownych zarządzeń, względnie wywarcie wpływu, aby na cel wspomniany zostały obrócone kwoty rzeczonego źródła, które swem przeznaczeniem w najwyższem stopniu do tego się nadają.

W tej mierze odwołuje się Rada szkolna krajowa do okólnika z 11. czerwca 1912. L. 5238. Nr. 34. Dz. urz. R. sz. kr. nadmieniając, że te same powody, które tam wymieniono jako przemawiające za zaopatrywaniem dziatwy szkolnej w przybory do nauki, uzasadniają w pełnej mierze użycie funduszu ubogich na dostarczanie ubogim dzieciom, zwłaszcza w wyjątkowych jak obecnie okolicznościach, także niezbędnego przy nauce szkolnej pożywienia.

W niejednym wypadku zechce się niewątpliwie Rada powiatowa i Reprezentacya gminna przyczynić odpowiednimi datkami do urzeczywistnienia rzeczonej akcyi humanitarnej a nadto mogą w niej dopomódz prywatne ofiary, znaczniejsze od zamożniejszych osób w miejscu lub drobniejsze zebrane drogą ogólnych składek. Gdzieniegdzie wreszcie będzie zapewne można skorzystać dla tego celu z funduszów państwowych przeznaczonych na zapomogi z powodu klęsk elementarnych.

Do wprowadzenia rzeczy w życie posłużą sposoby obwieszczania spraw publicznego znaczenia, praktykowane w danej gminie, a do użycia najskuteczniejszego, przez ogłoszenie z ambony, przychyli się bezwątpienia chętnie władza duchowna.

C. k. Rada szkolna krajowa nie wątpi, że p. p. Przewodniczący Rad szkolnych okręgowych, rozumiejąc potrzebę i korzyści sprawy poruszonej w niniejszym okólniku, zajmą się nią z wszelką energią i usilnością, a mając nadto jako Starostowie, obok dokładnej znajomości stosunków swych powiatów, wszechstronną możność wywarcia skutecznego wpływu i obrania dróg najwłaściwszych, zdołają zainteresować władze, stowarzyszenia i szerokie koła dla dzieła, które lubo nowe, ale nadzwyczajnemi okolicznościami niewątpliwie bardzo uzasadnione, posiada wielką doniosłość i może naszemu społeczeństwu i szkolnictwu oddać nieocenione usługi, a nawet dać początek działaniu filantropijnemu, któreby na przyszłość i w normalnych warunkach przynosiło naszej szkole ludowej znaczny, trwały pożytek.

C. k. Rada szkolna krajowa liczy też stanowczo, że przedewszystkiem nauczycielstwo przejęte zamiłowaniem swego posłannictwa i duchem obywatelskim weźmie w tej sprawie przypadający mu z natury rzeczy udział wybitny i gorliwy.

Sprawozdania, w ilu miejscowościach, w jaki sposób i z jakim skutkiem wdrożono w danym okręgu powyższą akcyę celem podniesienia i ustalenia frekwencyi szkolnej, przez dostarczenie ubogiej młodzieży szkolnej pożywienia, odzieży i przyborów szkolnych, przedłożą Rady szkolne okręgowe do 10. marca b. r.

Za c. k. Namiestnika: *Dembowski.*

Msze św. Związku mszalnego do odprawienia.

W związku z Kur. VII. 1913. podajemy nazwiska 50 P. T. Kapłanów dyecezalnych, którzy do końca czerwca 1914. mają odprawić po jednej Mszy św. czytanej na intencyę osób zapisanych do dyecezalnego Związku mszalnego:

Superson, Suwada Kar. jun., Suwada Kar. sen., Suwada Jan, Szablowski, Szczerbiński, Szczygieł, Szewczyk, Szumowski, Szurmiak, Szymanek, Ślazyk, Śliwka, Śnieżnicki, Święch, Tabaszewski, Tarsiński, Tokarz, Trojnacki, Tyczkowski, Urbański, Walczyński Fr., Walczyński St., Najprz. X. Biskup Wałęga, Warchałowski, Warecki, Warzewski, Wąsowicz, Wątorek, Wcisło Jan, Wcisło Wal., Wiatr, Wieczorek, Wielgus, Wieliński, Wilczeński, Wilczkiewicz, Wirmański, Dr. Wiślicki, Dr. Włoch, Wnękowicz, Wojcieszek, Wolanin Wł., Wolski Bartłomiej, Wolski Eug., Woźniczka, Wójcik Fr., Wrębski, Wyrwa, Zabawiński.

Nr. 7858.

R. Ludovicus Dąbrowski, olim parochus in Jabłonów, Archidioecesis Leopoliensis rit. lat., est a sacris suspensus; nihilominus tamen, ut relatum accepimus, petit a sacerdotibus aliarum dioeceseum mitti sibi stipendia missalia. Quare cauti redduntur omnes hujus dioecesis sacerdotes, ne fors decipiantur neve stipendia mittant huic sacerdoti ab altari remoto.

Tarnoviae, die 14. Januarii 1914.

Nr. 606.

R. Walniczek Joannes, Presbyter Archidioeceseos Leopolien. rit. lat. decreto sui Illmi ac Rvmi Ordinarii de die 22. Ianuarii 1914. Nr. 510. a divinis suspensus est.

Omnes P. T. Ecclesiarum Nostrae Dioeceseos Rectores monentur, ne dictum Sacerdotem ad Altare vel ad Sacramenta administranda vel ad quascumque liturgicas functiones adimplendas admittere praesumant.

Sprawozdanie

Towarzystwa św. Wincentego à Paulo w Pilźnie.

Liczba Członków z końcem 1912 r. 55. — W ciągu roku ubyło 7. — W ciągu roku przybyło 6. — Z końcem 1913 r. 54.

Wykaz prac konferencyi za rok 1913.

Towarzystwo odbyło w ciągu roku 10 zwyczajnych konferencyi miesięcznych i jedno walne zebranie roczne.

Liczba osób wspieranych 21.

Obdarowano 25 dzieci szkolnych ciepłem ubraniem „na Gwiazdkę".

Nadto udekorowano na miesiąc maj 3 ołtarze N. Maryi Panny, kosztem publicznych składek.

Sprawozdanie kasowe za rok 1913.

a) Fundusz ogólny.

Dochód:

		K.	h.
1.	Pozostałość kasowa z roku 1912	82 K.	02 h.
2.	Wkładki członków	563 „	85 „
3.	Subwencya miasta Pilzna	250 „	— „
4.	Dar Stowarzyszenia oszczęd. i pożyczek w Pilźnie	100 „	— „
5.	Z kwesty Wielkanocnej	28 „	50 „
6.	Z kwesty w dniu Zadusznym	20 „	— „
7.	% od złożonych pieniędzy w Kasie oszczęd.	10 „	99 „
8.	Składka na kwiaty na ołtarze N. M. P.	86 „	10 „
	Razem	1141 K.	46 h.

Rozchód:

		K.	h.
1.	Wsparcia miesięczne dla ubogich i chorych w gotówce i naturze	938 K.	28 h.
2.	Kursor	13 „	— „
3.	Pogrzeby	4 „	— „
4.	Drobne wydatki	1 „	76 „
5.	Sztuczne kwiaty na maj	78 „	40 „
6.	Reszta od kwiatów dana do funduszu Tow. Ador.	7 „	70 „
7.	Saldo na rok 1914	98 „	32 „
	Razem	1141 K.	46 h.

b) Fundusz na ubrania dla biednych dzieci szkolnych.

		K.	h.
1.	Dar gminy miasta Pilzna z procentami	64 K.	11 h.
2.	Zebrane w drodze składek	172 „	— „
	Razem	236 K.	11 h.
	Wydano na ubrania	216 „	80 „
	Pozostaje na rok 1914	19 K.	31 h.

Sprawozdanie kasowe

Towarzystwa św. Wincentego à Paulo w Tarnowie za rok 1913.

Dochody:

Czysty dochód z kamienicy Towarzystwa	1585	K. 44	h.
Dobrodzieje	699	„ 63	„
Skarb XX. Sanguszków	524	„ —	„
Kwesty	902	„ 76	„
Skarbonki	39	„ 88	„
Tarnowska Kasa oszczędności	300	„ —	„
Procenta	13	„ 83	„
Rada wyższa w Krakowie	200	„ —	„
Koncerty, przedstawienia i widowiska w „Kino“	778	„ 88	„
Członkowie wspierający	501	„ 48	„
Inne	420	„ —	„
Razem	5965	K. 90	h.
Remanent z roku 1912	276	„ 48	„
Razem	6242	K. 37	h.

Wydatki:

Za zrestaurowanie kamienicy	4353	K. 35	h.
Konferencyi I.	886	„ —	„
Konferencyi II.	886	„ —	„
Bursie dla terminatorów im. X. P. Skargi	36	„ —	„
Inne	52	„ —	„
Razem	6213	K. 44	h.

Dochody	6242	K. 38	h.
Wydatki	6213	„ 44	„
Remanent	28	K. 94	„

Sprawozdanie kasowe

Towarzystwa św. Wincentego à Paulo w Tuchowie za rok 1913.

Członków czynnych . . . . . . 39 Członków honorowych 9

Rodzin wspieranych 21

Przychód:

Tajne wkładki tygodniowe	124	K. 82	h.
Od członków honorowych i od dobrodziejów	21	„ —	„
Kwesty nadzwyczajne i loterye	144	„ 10	„
Inne dochody	150	„ 68	„
Razem	440	K. 60	h.
Pozostałość kasowa z r. 1913.	315	„ 87	„
Razem	756	K. 47	h.

Rozchód:

Na chleb, mięso, kaszę, groch, mąkę, opał, odzież	369 K. 60 h.
Wsparcia w gotówce	62 „ — „
Ofiary na rzecz samoistnych Dzieł Konferencyi (p. p. Internat, zupa rumfordzka, biblioteka etc.)	6 „ 70 „
Wydatki kancelaryjne	2 „ 42 „
Razem . .	440 K. 72 h.

Zestawienie:

Przychód	756 K. 47 h.
Rozchód	440 „ 72 „
Pozostałość kasowa . .	315 K. 75 h.

L. 5194.

Polecenia.

Cnoty zakonne, czyli treściwy rozbiór ślubów zakonnych i miłości braterskiej. Do użytku Zgromadzeń zakonnych, przewodników dusz i spowiedników.

Napisał O. Benedykt Valuy T. J. Kraków 1913. Nakładem Księgarni katolickiej Dr. Wł. Miłkowskiego. Str. 408. Cena 2 Kor. 50 hal. w oprawie.

Książkę tę polecamy Księżom, w których parafii znajdują się domy Sióstr Służebniczek. — Spowiednikom osób zakonnych może ta praca oddać ważne usługi. Język polski gładki i poprawny.

Ks. Wojciech Blaszyński. Opracował Ks. Dr. Jakób Górka. Tarnów 1914. Obok krótkiej historyi dyecezyi w najważniejszych jej momentach skreślił autor postać X. Wojciecha Blaszyńskiego, proboszcza w Sidzinie, postać opromienioną świątobliwością życia pełnego zasług i pracy. Wydawnictwem tem przyczynił się X. Dr. Górka nie mało do przedstawienia w prawdziwem świetle osoby tego „Apostoła Podhala“, którego pobożne i umartwione życie, nadzwyczajna gorliwość i praca rozbrzmiewała sławą w całej niemal zachodniej Galicyi i między Słowakami na Węgrzech, a z którego imieniem i działalnością łączono niesprawiedliwie krzywdzący go tak zwany „Sidzinizm“.

Biografia ta napisana z uczuciem gorącem, z uwielbieniem pełnem zapału dla wielkiej i pięknej postaci skromnego wiejskiego proboszcza, zmarłego tragiczną śmiercią 12. sierpnia 1866 r. w Chochołowie, oparta na pisanych kronikach, na zeznaniach naocznych świadków i na dokumentach urzędowych, jest nietylko zajmującą i ciekawą lekturą ze względu na panujące naówczas stosunki między ludem i duchowieństwem, ale także i bardzo budującą. Okazuje się tu w osobie śp. X. Wojciecha Blaszyńskiego, przypominającego w wielu rysach swego życia Bł. Vianney'a, proboszcza z Ars, przepiękny wzór dla kapłanów gorącej miłości P. Boga i ludu, zaparcia się, gorliwości i pracy, zwłaszcza w konfesyonale i w nauczaniu katechizmu.

Dzieło to jest do nabycia u autora lub w Księgarni Zygmunta Jelenia. Cena 4 kor.

Mutationes inter Venerabilem Clerum.

Decorati: A. R. Dni Podolski Petrus, Parochus in Otfinów et Konieczny Andreas, Parochus in Dąbrowa, usu R. et M.; Ruminowski Antonius, Parochus in Siedliska-Bogusz et Zachara Joannes, Catech. schol. popul. in Dąbrowa, usu Expos. canon.

Constituti: A. R. D. Mazur Romanus, Parochus in Brzesko, notarius istius Decanatus et Fortuna Joannes, Coop. in Dębica, admin. excurr. vac. Eccl. in Brzeźnica ad Dębica.

Praesentati: A. RR. Dni Ligęza Joannes, admin. vac. benef. in Szczucin, ad benef. ibidem; Kołodziej Martinus, Coop. in Baranów, ad benef. in Tylmanowa et Mika Joannes, Coop. expos. in Czarna ad Zassów, ad benef. in Brzeźnica ad Dębica.

Translati: RR. DD. Czuj Joanes, Coop. in Ciężkowice ad Eccl. cathedr.; Osmólski Ladislaus, Coop. in Grybów, ad Ciężkowice: Pięta Joanes, Coop. in Wietrzychowice, ad Podegrodzie; Szczerbiński Joannes, Coop. in Podegrodzie, ad Wietrzychowice; Birnbaum Leo, Coop. in Porąbka uszewska, ad Limanowa et Dymurski Joannes, Coop. in Limanowa, ad Porąbka uszewska.

Piis ad aram precibus commendantur:

anima p. m. Pajor Stanislai, Parochi in Brzeźnica ad Dębica, qui die 15. Ianuarii a. c. pie in Domino e vivis excessit. Societati precum adscriptus.

p. m. Januś Michaëlis, Parochi emer. in Kanina, qui die 20. Februarii a. c. pie in Domino vita functus est. Societati precum adscriptus.

Z KONSYSTORZA BISKUPIEGO.

W Tarnowie, dnia 26. lutego 1914.

Ks. Dr Władysław Mysor
Kanclerz.

† Leon
Biskup

Nakładem Kleru Dyecezalnego. Z Drukarni Zygmunta Jelenia w Tarnowie.